SCI-CONF.COM.UA

SCIENTIFIC DEVELOPMENT IN A CHANGING WORLD

PROCEEDINGS OF VI INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE JUNE 8-10, 2026

LVIV
2026

SCIENTIFIC DEVELOPMENT IN A CHANGING WORLD

Proceedings of VI International Scientific and Practical Conference

Lviv, Ukraine

8-10 June 2026

Lviv, Ukraine

2026

UDC 001.1

The 6th International scientific and practical conference "Scientific development in a changing world" (June 8-10, 2026) SPC "Sci-conf.com.ua", Lviv, Ukraine. 2026. 1199 p.

ISBN 978-966-8219-80-1

The recommended citation for this publication is:
Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific development in a changing world. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". Lviv, Ukraine. 2026. Pp. 21-27. URL: https://sci-conf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-scientific-development-in-a-changing-world-8-10-06-2026-lviv-ukrayina-arhiv/.

Editor
Komarytskyy M.L.
Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: lviv@sci-conf.com.ua

homepage: *https://sci-conf.com.ua*

©2026 Scientific Publishing Center "Sci-conf.com.ua" ®
©2026 Authors of the articles

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ БІОТЕХНОЛОГІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Коновалова Людмила Володимирівна
к.п.н., доцент
Довжук Вікторія Валентинівна
д.п.н., доцент
Бондаренко Себастьяна
здобувачка вищої освіти
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна

Вступ. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну спричинило безпрецедентні виклики для всіх галузей національної економіки, зокрема для біотехнологічної промисловості. Біотехнологічні підприємства опинилися в зоні високого ризику через порушення логістичних ланцюгів, втрату виробничих потужностей, міграцію кваліфікованих кадрів та зміну структури попиту. Водночас воєнний стан стимулював пошук нових моделей адаптації, що зумовлює необхідність системного аналізу фінансово-економічного становища цих підприємств для вироблення ефективних механізмів державної підтримки та посткризового відновлення.

Мета. Проаналізувати основні зміни фінансово-економічних показників діяльності біотехнологічних підприємств України в умовах воєнного стану, визначити ключові чинники впливу та запропонувати напрями підвищення їхньої стійкості.

Матеріали та методи. Аналіз даних Державної служби статистики України, звітність біотехнологічних підприємств за період 2022–2024 рр., аналітичний огляд Національного банку України, Світового банку, та Європейської Біотехнологічної Федерації. Застосовано методи фінансового аналізу (коефіцієнтний аналіз ліквідності, рентабельності, ділової активності), порівняльного аналізу та системного підходу.

Результати та обговорення. Встановлено, що в перші місяці війни

(березень–травень 2022 р.) понад 60% біотехнологічних підприємств припинили або суттєво скоротили виробничу діяльність через бойові дії, окупацію територій (особливо в Харківській, Донецькій, Запорізькій областях) та руйнування логістики. Падіння обсягів реалізації продукції в середньому становило 45–55%, а частка підприємств, які зафіксували збитки, зросла до 67% у 2022 році. Найбільше постраждали таки виробники як ТОВ «БІОЛІК ФАРМА», АТ «Фармак», ПРАТ «Індар» (через руйнування ланцюгів постачання реактивів) та біофармацевтичні компанії, орієнтовані на експорт.

Попри складні умови функціонування, низка біотехнологічних підприємств змогла адаптувати свою діяльність шляхом перепрофілювання виробництва на забезпечення оборонних потреб, зокрема через випуск (наприклад, виробництво гемостатичних засобів, тест-систем для виявлення інфекційних захворювань у військових), освоїли нові канали дистрибуції через західні кордони, запровадили віддалене управління та частково релокували обладнання в безпечніші регіони За даними НБУ, до кінця 2023 року близько 40% підприємств галузі відновили операційну діяльність на рівні 70–90% від довоєнного, хоча рентабельність залишається низькою (у середньому 3–5% проти 12–15% до війни).

Ключовим чинником, що ускладнює фінансове становище, є дефіцит обігових коштів через відтік іноземних інвесторів, зростання вартості позик. Водночас виникли нові можливості, а саме збільшення державного замовлення на вітчизняну діагностичну продукцію, участь у грантових програмах ЄС (Horizon Europe, EIC Accelerator), податкові пільги відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо підтримки бізнесу на період воєнного стану».

Одним із визначальних чинників погіршення фінансових показників виступає міграція кваліфікованих кадрів. За оцінками, до 30% науково-технічного персоналу біотехнологічних компаній виїхали за кордон або перемістилися всередині країни. Це призвело до зростання витрат на оплату праці (у зв’язку з дефіцитом фахівців) та зниження продуктивності праці в

середньому на 20%. Окремі підприємства впровадили гнучкі форми зайнятості (віддалена робота для науковців за кордоном), що частково нівелювало негативний ефект. Міжнародна співпраця стала важливим фактором виживання. За підтримки Світового банку та USAID було створено програми технічної допомоги для біотехнологічних стартапів, а також налагоджено постачання критичної сировини з Польщі, Німеччини та Туреччини та інших країн. Однак доступ до міжнародних ринків залишається обмеженим через невизначеність щодо сертифікації української продукції в умовах війни. За аналітичнимі даними компанії Grand View Research глобальний ринок біотехнологічних препаратів оцінювався в 2023 році у 692,6 млн доларів США. Враховуючи середньорічні темпи зростання на 8,5 %, за прогнозами до 2030 року він може досягнути 816,4 млрд доларів США. Серед найбільш динамічних сегментів світового біотехнологічного ринку виокремлюються антисенсова РНК-інтерференцтерапія, виробництво вакцин та рекомбінантних білків. За прогнозними оцінками, до 2030 року провідні позиції на глобальному ринку біотехнологій зберігатимуть США, тоді як лідерами ринку біологічних препаратів залишаються такі компанії, як Johnson & Johnson, Roche Holding AG та Sanofi S.A.

Висновки. Глобальні тенденції розвитку біотехнологічного ринку демонструють високий потенціал галузі, однак в умовах воєнного стану українські біотехнологічні підприємства стикаються з додатковими фінансовими, кадровими та логістичними викликами, що ускладнює їхню інтеграцію у світові ринки. Фінансово-економічне становище біотехнологічних підприємств України під час воєнного стану характеризується значним падінням виробництва, зниженням рентабельності, дефіцитом обігових коштів та кадровими втратами. Водночас проявилися адаптаційні стратегії (перепрофілювання, релокація, міжнародна кооперація), що дозволили частині підприємств вижити. Першочерговими заходами державної підтримки мають стати: відновлення пільгового кредитування, підвищення державних витрат на фармацевтичні інновації, спрощення митних процедур для імпорту сировини та

обладнання, податкові канікули для інноваційних розробок, а також програми залучення та підтримки наукових кадрів. Подальші дослідження доцільно спрямувати на моделювання посткризового відновлення галузі та оцінку потенціалу біотехнологій у післявоєнній економіці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна служба статистики України. Показники діяльності підприємств (Офіційна державна статистична інформація, що поширюється відповідно до плану державних статистичних спостережень). https://data.gov.ua/organization
2. UkraineInvest.https://ukraineinvest.gov.ua/
3. Світовий банк. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment: Biotechnology and Pharmaceuticals Sector. Washington: https://documents1.worldbank.org/curated/en/
4. Національний банк України. Звіт про фінансову стабільність за 2022–2024 рр. https://bank.gov.ua/ua/stability/report
5. Дацюк А.М., Процак К.В., Городня Т.А. Адаптація бізнесу в умовах війни. Економіка та суспільство. 2024; 67. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-8
6. Р.В. Костюк, Р.О. Романов. Стабільний розвиток біотехнологічного виробництва в кризових умовах. Актуальні проблеми економіки 2023 (10)
7. European Commission. Horizon Europe: Support for Ukrainian biotechnology SMEs under the EIC Accelerator. Brussels: EC; 2024. URL: https://eic.ec.europa.eu/index_en
8. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів щодо особливостей оподаткування в період дії воєнного стану» № 2142-IX від 24.03.2022. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142
9. Grand View Research. ttps://www.grandviewresearch.com/horizon/outlook/biologics-market-size/global